

ശ്രീഃ
ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ
ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ
ശ്രീസീതാലക്ഷ്മണഭരതശത്രുഘ്നഹനുമത്സമേത ശ്രീരാമചന്ദ്ര പരബ്രഹ്മണേ നമഃ

ശ്രീമദ്രാമായണേ വാൽമീകീയേ ആദികാവ്യേ അരൺധകാണഡേ

॥ പഞ്ചചത്വാരീംശഃ സർഗഃ ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

ശ്രീ രംഗരാമാനുജ മഹാദേശികൻ

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

ശ്രീഃ
ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ
ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ
ശ്രീസീതാലക്ഷ്മണഭരതശത്രുഘ്നഹനുമത്സമേത ശ്രീരാമചന്ദ്ര പരബ്രഹ്മണേ നമഃ

|| പഞ്ചചത്യാരിംശഃ സർഗഃ ||

സീതായാ മാർമികവചസാ പ്രേരിതസ്യ ലക്ഷ്മണസ്യ ശ്രീരാമപാർശ്വേ
ഗമനം

ആർതസ്വരം തു തം ഭർതു -
ർവിലുണായ സദ്യശം വനേ |
ഉവാച ലക്ഷ്മണം സീതാ
ഗച്ഛ ജാനീഹി രാഘവം ||3.45.1 ||

നഹി മേ ജീവിതം സ്ഥാനേ
ഹൃദയം വാവതിഷ്ഠതേ |
ക്രോശതഃ പരമാർതസ്യ
ശ്രുതഃ ശബ്ദോ മയാ ഭ്യശം ||3.45.2 ||

ആക്രന്ദാനം തു വനേ
ഭ്രാതരം ത്രാതുമർഹസി |
തം ക്ഷിപ്രമഭിധാവ ത്വം
ഭ്രാതരം ശരണൈഷിണം ||3.45.3 ||

രക്ഷസാം വശമാപന്നം
സിംഹാനാമിവ ഗോവൃഷം |
ന ജഗാമ തഥോക്തസ്തു
ഭ്രാതുരാജ്ഞായ ശാസനം ||3.45.4 ||

തമുവാച തതസ്ത്ര
 ക്ഷുഭിതാ ജനകാത്മജാ |
 സൗമിത്രേ മിത്രരുപേണ
 ഭ്രാതൃസ്ത്വമസി ശത്രുവത് ||3.45.5 ||

യസ്ത്വമന്യാമവസ്ഥായാം
 ഭ്രാതരം നാഭിപദ്യസേ |
 ഇച്ഛസി ത്വം വിനശ്യാന്തം
 രാമം ലക്ഷ്മണ മത്കൃതേ ||3.45.6 ||

ലോഭാത്തു മത്കൃതേ നൂനം
 നാനുഗച്ഛസി രാഘവം |
 വ്യസനം തേ പ്രിയം മന്യേ
 സ്നേഹോ ഭ്രാതരി നാസ്തി തേ ||3.45.7 ||

തേന തിഷ്ടസി വിസ്രബ്ധം
 തമപശ്യൻ മഹാദ്യുതിം |
 കിം ഹി സംശയമാപനേ
 തസ്മിന്നിഹ മയാ ഭവേത് ||3.45.8 ||

കർതവ്യമിഹ തിഷ്ണത്യാ
 യത്പ്രധാനസ്ത്വമാഗതഃ |
 ഏവം ബ്രുവാണാം വൈദേഹീം
 ബാഷ്പശോകസമൻവിതാം ||3.45.9 ||

അബ്രവീൽലക്ഷ്മണസ്തസ്മാമ്
 സീതാം മൃഗവധുമിവ |
 പന്നഗാസുരഗന്ധർവ -
 ദേവദാനവരാക്ഷസൈഃ ||3.45.10 ||

അശക്യസ്തുവ വൈദേഹി
 ഭർതാ ജേതും ന സംശയഃ |
 ദേവി ദേവമനുഷ്യേഷു
 ഗന്ധർവേഷു പതത്രിഷു ||3.45.11 ||

രാക്ഷസേഷു പിശാചേഷു
 കിന്നരേഷു മൃഗേഷു ച |
 ദാനവേഷു ച ഘോരേഷു
 ന സ വിദ്യേത ശോഭനേ ||3.45.12 ||

യോ രാമം പ്രതിയുദ്യേത
 സമരേ വാസവോപമം |
 അവധ്യഃ സമരേ രാമോ
 നൈവം ത്വം വക്തുമർഹസി ||3.45.13 ||

ന ത്യാമസ്തിൻ വനേ ഹാതു -
 മുത്സഹേ രാഘവം വിനാ |
 അനിവാർയം ബലം തസ്യ
 ബലൈർബലവതാമപി ||3.45.14 ||

ത്രിഭിർലോകൈഃ സമുദിതൈഃ
 സേശ്വരൈഃ സാമരൈരപി |
 ഹൃദയം നിർവൃതം ത്യേന്നു
 സന്താപസ്ത്യജ്യതാം തവ ||3.45.15 ||

ആഗമിഷ്യതി തേ ഭർതാ
 ശീഘ്രം ഹത്യാ മൃഗോത്തമം |
 ന സ തസ്യ സ്വരോ വ്യക്തം
 ന കശ്ചിദപി ദൈവതഃ ||3.45.16 ||

ഗന്ധർവനഗരപ്രഖ്യാ

മായാ തസ്യ ച രക്ഷസഃ |

ന്യായസഭൂതാസി വൈദേഹി

ന്യസ്താ മയി മഹാത്മനാ ||3.45.17 ||

രാമേണ ത്വം വരാഭോഹേ

ന ത്വാം തൃക്തുമിഹോത്സഹേ |

കൃതവൈരാശ്ച കൽയാണി

വയമേതൈർനിശാചരൈഃ ||3.45.18 ||

ഖരസ്യ നീധനേ ദേവി

ജനസ്ഥാനവധം പ്രതി |

രാക്ഷസാ വിവിധാ വാചോ

വ്യാഹരന്തി മഹാവനേ ||3.45.19 ||

ഹിംസാവിഹാരാ വൈദേഹി

ന ചിന്തയിതുമർഹസി |

ലക്ഷ്മണൈനവമുക്താ തു

ക്രൂദ്ധാ സംരക്തലോചനാ ||3.45.20 ||

അബ്രവീത് പരുഷം വാക്യം

ലക്ഷ്മണം സത്യവാദിനം |

അനാർയാകരുണാരംഭ

ന്യശംസ കുലപാംസന ||3.45.21 ||

അഹം തവ പ്രിയം മന്യേ

രാമസ്യ വ്യസനം മഹത് |

രാമസ്യ വ്യസനം ദൃഷ്ട്വാ

തേനൈതാനി പ്രഭാഷസേ ||3.45.22 ||

നൈവ ചിത്രം സപത്തേഷു
 പാപം ലക്ഷ്മണ യദ് ഭവേത് |
 ത്വദ്വിധേഷു നൃശംസേഷു
 നിത്യം പ്രച്ഛന്നചാരിഷു ||3.45.23 ||

സുദുഷ്ടസ്ത്വം വനേ രാമ -
 മേകമേകോന്മുഗച്ഛസി |
 മമ ഹേതോഃ പ്രതിച്ഛന്നഃ
 പ്രയുക്തോ ഭരതേന വാ ||3.45.24 ||

തന്ന സിദ്യതി സൗമിത്രേ
 തവാപി ഭരതസ്യ വാ |
 കഥമിന്ദീവരശ്യാമം
 രാമം പദ്മനിഭേക്ഷണം ||3.45.25 ||

ഉപസംശ്രിത്യ ഭർതാരം
 കാമയേയം പൃഥഗ്ജനം |
 സമക്ഷം തവ സൗമിത്രേ
 പ്രാണാംസ്ത്യക്ഷ്യാമ്യസംശയം ||3.45.26 ||

രാമം വിനാ ക്ഷണമപി
 നൈവ ജീവാമി ഭൂതലേ |
 ഇത്യുക്തഃ പരുഷം വാക്യം
 സീതയാ രോമഹർഷണം ||3.45.27 ||

അബ്രവീൽലക്ഷ്മണഃ സീതാം
 പ്രാഞ്ജലിഃ സ ജിതേന്ദ്രിയഃ |
 ഉത്തരം നോത്സഹേ വക്തും
 ദൈവതം ഭവതീ മമ ||3.45.28 ||

വാക്യമപ്രതിരൂപം തു
 ന ചിത്രം സ്ത്രീഷു മൈമിലി |
 സ്വഭാവസ്തേഷ നാരീണാ -
 മേഷു ലോകേഷു ദൃശ്യതേ ||3.45.29 ||

വിമുക്തധർമാശ്ചപലാ -
 സ്തീക്ഷ്ണാ ദേദകരാഃ സ്ത്രീയഃ |
 ന സഹേ ഹീദൃശം വാക്യം
 വൈദേഹി ജനകാത്മജേ ||3.45.30 ||

ശ്രോത്രയോരുദയോർമധ്യേ
 തപ്തനാരാചസന്നിഭം |
 ഉപശൃൺവന്തു മേ സർവേ
 സാക്ഷിണോ ഹി വനേചരാഃ ||3.45.31 ||

ന്യായവാദീ യഥാ വാക്യ -
 മുക്തോഹം പരുഷം ത്വയാ |
 ധിക് ത്യാമദ്യ വിനശ്യന്തീം
 യന്മാമേവം വിശങ്കസേ ||3.45.32 ||

സ്ത്രീത്യാദ് ദുഷ്ടസ്വഭാവേന
 ഗുരുവാക്യേ വ്യവസ്ഥിതം |
 ഗച്ഛാമി യത്ര കാകുത്സ്മഃ
 സ്വസ്തി ത്വേസ്തു വരാനനേ ||3.45.33 ||

രക്ഷന്തു ത്യാം വിശാലാക്ഷി
 സമഗ്രാ വനദേവതാഃ |
 നിമിത്താനി ഹി ഘോരാണി
 യാനി പ്രാദുർഭവന്തി മേ |

അപി ത്യാം സഹ രാമേണ
പശ്യേയം പുനരാഗതഃ || 3.45.34 ||

ലക്ഷ്മണനൈവമുക്താ തു
രുദതീ ജനകാത്മജാ |
പ്രത്യുവാച തതോ വാക്യം
തീവ്രബാഷ്പപരിപ്ലുതാ || 3.45.35 ||

ഗോദാവരീം പ്രവേക്ഷ്യാമി
ഹീനാ രാമേണ ലക്ഷ്മണ |
ആബന്ധിഷ്യേഥിവാ ത്യക്ഷ്യ
വിഷമേ ദേഹമാത്മനഃ || 3.45.36 ||

പിബാമി വാ വിഷം തീക്ഷ്ണം
പ്രവേക്ഷ്യാമി ഹുതാശനം |
ന ത്വഹം രാഘവാദന്യം
കദാപി പുരുഷം സ്സൃശേ || 3.45.37 ||

ഇതി ലക്ഷ്മണമാശ്രുത്യ
സീതാ ശോകസമന്വിതാ |
പാണിദ്യാം രുദതീ ദുഃഖാ -
ദുദരം പ്രജഘ്നാഹ || 3.45.38 ||

താമാർതരൂപാം വിമനാ രുദന്തീം
സൗമിത്രിരാലോക്യ വിശാലനേത്രാം |
ആശ്വാസയാമാസ ന ചൈവ ദർതു -
സ്തം ഭ്രാതരം കിഞ്ചിദുവാച സീതാ || 3.45.39 ||

തതസ്തു സീതാമഭിവാദ്യ ലക്ഷ്മണഃ
കൃതാഞ്ജലിഃ കിഞ്ചിദഭിപ്രണമ്യ ച |

അവേക്ഷമാണോ ബഹുശഃ സ മൈമിലീം

ജഗാമ രാമസ്യ സമീപമാത്മവാൻ ||3.45.40 ||

|| ഇത്യാർഷേ ശ്രീമദ്രാമായണേ വാൽമീകീയേ ആദികാവ്യേ
അരൺയകാണഡ പഞ്ചചത്വാരീംശഃ സർഗഃ ||